

Anvendelsen af straffelovens bestemmelser mod ytringer, der fremmer terror og ekstremisme

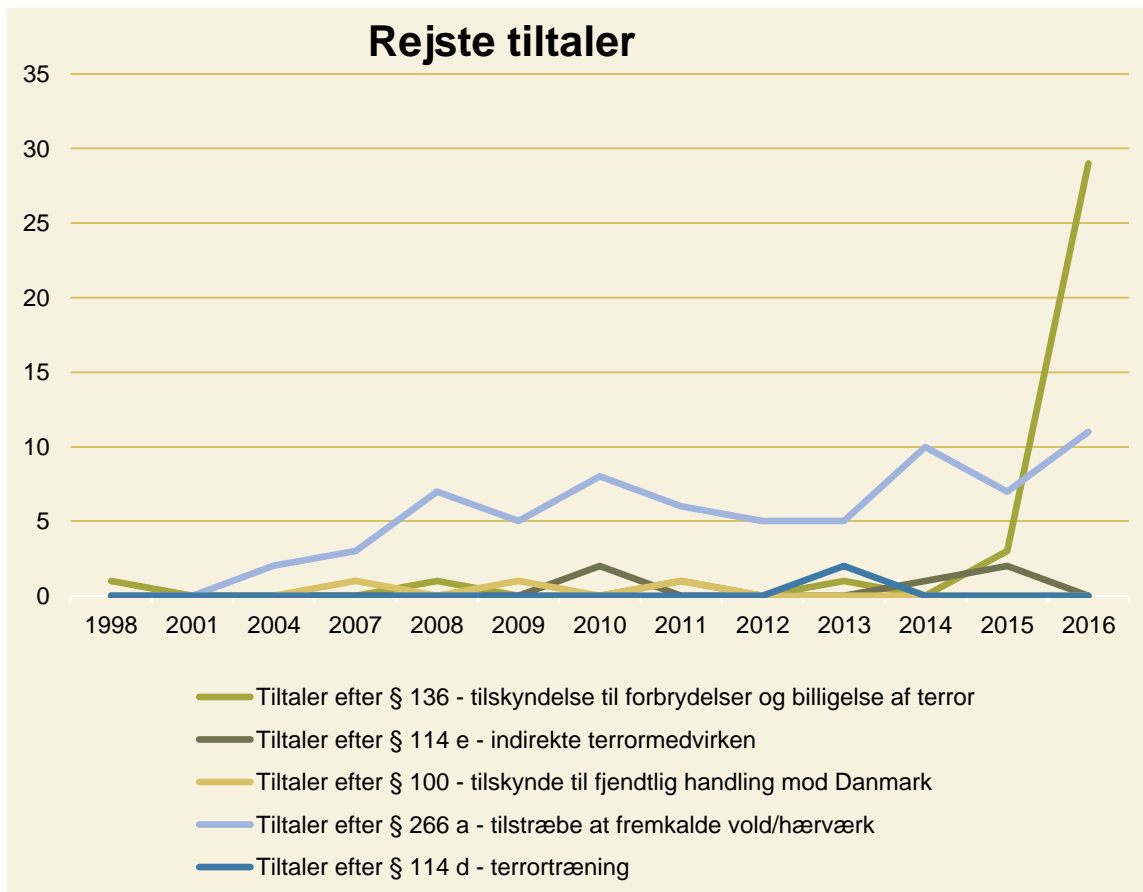
Justitia har fået indsigt i statistik fra politiet, der viser udviklingen i anvendelsen af en række af straffelovens bestemmelser rettet mod ekstreme ytringer såsom tilskyndelse og billigelse af terror, vold og hærværk.¹ På baggrund af statistikken har Justitia udarbejdet en graf over, hvor mange tiltaler der er blevet rejst efter de følgende paragraffer i straffeloven:

- § 100 om offentlige udtalelser, der tilskynder fjendtlige handlinger mod Danmark
- § 114 d om træning af terrorister
- § 114 e om handlinger og udtalelser, der i øvrigt fremmer terrorisme
- § 136 om tilskyndelse til andre forbrydelser end terror, samt billigelse af terror
- § 266 a om offentlige udtalelser, der tilstræber at fremkalde vold og hærværk

Disse paragraffer er alle anvendelige mod terror, om end det bemærkes, at visse af dem også angår andre forbrydelser – se navnlig ang. § 136 nedenfor.

Tiltaler vil sige, at anklagemyndigheden bringer en sag for retten. Grafen viser således ikke sigtelser, der ikke er bragt for retten, ligesom det heller ikke fremgår, hvorvidt tiltalerne har ført/fører til dom.

¹ Aktindsigt fra Rigsadvokaten af 9. december 2016. Statistikken kan findes på Justitias [hjemmeside](#).

Som det fremgår, er anvendelsen af samtlige af paragrafferne generelt stigende, og for § 136 ses endda en eksplosiv stigning, hvor antallet af rejste tiltaler er mangedoblet over de seneste to år. I 2016 blev der således rejst i alt 29 tiltaler mod kun 3 i 2015, og ikke mere end 1 i hvert af de foregående år.

§ 136 har tre forskellige stykker. *Stk. 1* forbyder generelle tilskyndelser til en forbrydelse (men ikke til terror, hvor tilskyndelse er specifikt forbudt efter § 114 e). *Stk. 2* forbyder udtrykkelig og offentlig billigelse af terror. *Stk. 3* forbyder billigelse af visse forbrydelser som led i religiøs oplæring. Da stk. 3 om religiøs oplæring først blev indført 1. januar 2017 fremgår denne ikke af statistikken. Om de rejste tiltaler derudover angår stk. 1 om tilskyndelse eller stk. 2 om terrorbilligelse fremgår desværre ikke af politiets sagsstyringssystem, hvor data er hentet fra. Justitia har dog en formodning om, at hovedparten af disse sager omhandler stk. 2 om terrorbilligelse, eftersom Justitia har fået nærmere indsigt i seks sigtelser efter § 136, som alle viste sig at dreje

sig om § 136, stk. 2.² Rigsadvokaten oplyste i øvrigt i 2015, at der ud af de syv § 136-sager, der verserede pr. 29. juni 2015, var fem sager om terrorbilligelse efter stk. 2.

Tiltalerne efter § 136 er jævnt geografisk fordelt med 1-5 rejste tiltaler i 11 forskellige politikredse. Det er således kun i de tre politikredse på Bornholm, Grønland og Færøerne, hvor der ikke er blevet ført straffesager om § 136 i den relevante periode. 20 af de rejste tiltaler verserede stadig ved udgangen af 2016.

Justitia har også fået indsigt i statistik, der giver et indtryk af, hvordan de rejste tiltaler er faldet ud. Materialet omfatter afsluttede § 136-sager og indeholder således også sigtelser, der er blevet opgivet, inden der blev rejst tiltale. Der tages forbehold for de 20 verserende tiltaler, samt eventuelle verserende sigtelser. Det bemærkes, at mens 17 sigtelser i 2016 er blevet opgivet, har mindst 14 sager nået retten samme år, og i 12 sager er der faldet straf.

År for afgørelse	2004	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Frifundet											3
Delvis betinget dom			1								
Betinget dom								1			7
Dom											4
Bøde											1
Sigtelse grundløs											2
Påtale opgivet	1	1			1	1	2	1		2	15
Andet							1				1

Om § 136, stk. 2, henvises der i øvrigt til Justitias analyse herom,³ samt til Justitias analyse af Justitsministeriets lovforslag af 12. januar 2017 om forbud mod terrorpropaganda m.m.⁴

At sagerne drejer sig om en bestemt paragraf ses ud fra den kode, de er registreret med i systemet. Der skal derfor i forbindelse med sigtelser også tages højde for fejkilder såsom fejlagtigt oprettede sager, eller sager, hvor forbrydelsen senere har vist sig at være dækket af en anden paragraf. Disse fejkilder gør sig dog næppe gældende i sager, der er nået til tiltalerejsning.

² Justitias analyse *Retssikkerhed i Danmark*, 27. december 2016, s. 4-5.

³ Justitias analyse "Danmarks kriminalisering af billigelse af terror – brugen af straffelovens § 136, stk. 2", 16. august 2015, <http://justitia-int.org/danmarks-kriminalisering-af-billigelse-af-terror-brugen-af-straffelovens-%C2%A7-136-stk-2/>.

⁴ Justitias analyse "[Lovforslag om blokeringsfiltre og forbud mod terrorpropaganda](#)", 1. februar 2017.

For så vidt angår § 266 a, der er den næsthyppigst anvendte af paragrafferne, bemærkes det, at 5 tiltalesager endnu verserer. Også denne paragraf ses at blive taget i brug over hele landet. Dens stigende anvendelse kan også ses af det antal gange, hvor den bliver brugt til sigtelser, som opgives af anklagemyndigheden, inden der bliver rejst tiltale:

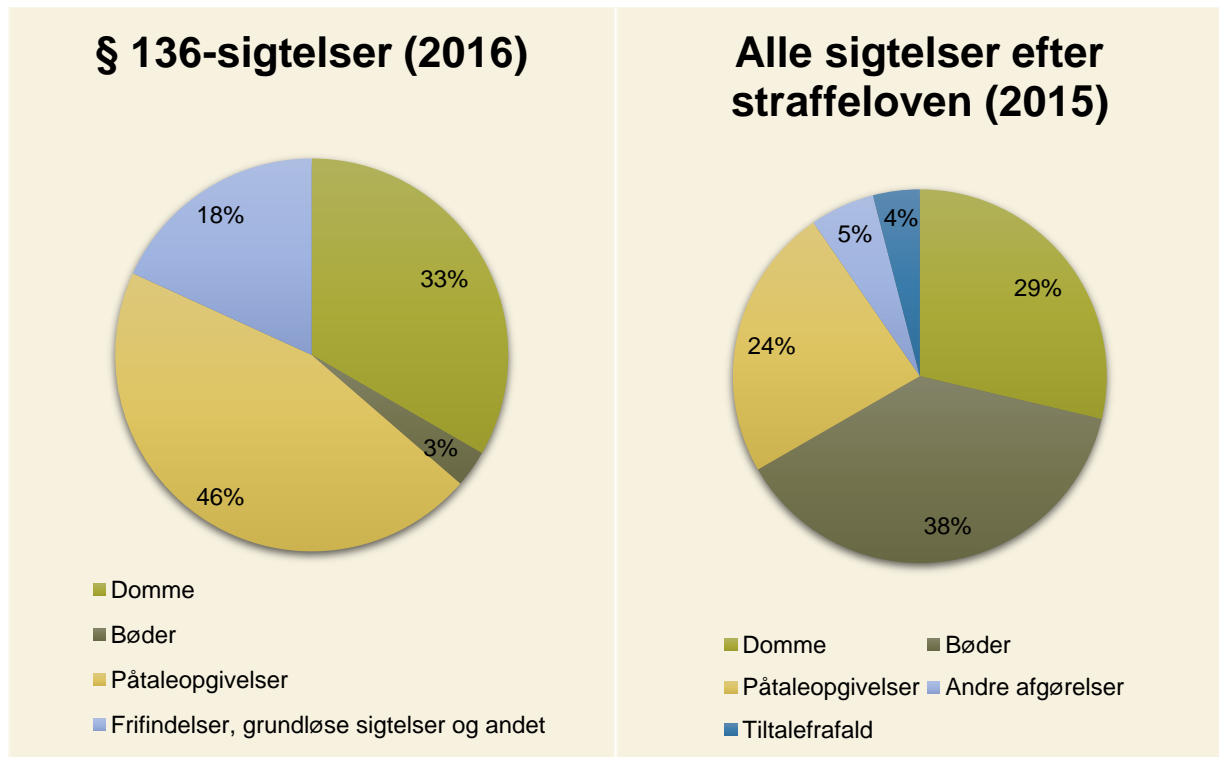
AFG.År	2008	2009	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Total	4	4	1	4	2	1	3	8

§ 266 a har ført til domfældelse i følgende omfang:

Domsår	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Total	3	5	2	4	5	4	6	3	1

Hertil kommer to betingede domme, som man ikke kan se årstallet for, samt fem sager, der er afgjort med bøde.

Hvis man sammenligner med det overordnede gennemsnit for sigtelser efter straffeloven, viser det sig dog, at politiet har sværere ved at føre sigtelser efter § 136 og § 266 a til en dom end de har ved de fleste øvrige straffelovssigtelser.

Det er sjældnere at sigtelser efter § 136 fører til en straf, end det er for sigtelser efter straffeloven generelt.⁵ I de to cirkeldiagrammer ovenfor, kan man se at andelen af sigtelser, der opgives (den grå skive) er langt større for § 136 end for straffelovssigtelser generelt.

Samlet konkluderes det altså, at den stigende terrortrussel mod Danmark bliver imødegået med en stadig hyppigere anvendelse af straffelovens bestemmelser rettet mod ekstreme ytringer, men at anklagemyndigheden har relativt svært ved at løfte bevisbyrden i forhold til den samlede statistik for straffelovsovertrædelser. Det skal dog nævnes, at der trods alt er så få sigtelser efter anti-terrorparagrafferne, at det næppe er statistisk repræsentativt.

⁵ Danmarks Statistik: *Kriminalitet 2015* (den senest foreliggende rapport), s. 77. Det bemærkes, at statistikken for de individuelle forbrydelser er meget svingende.